

SLOVENSKI NAROD.

Izkaša vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl., 30 kr., za en mesec 1 gl., 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl., 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četrstopenjske petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši „gledališka stolba“. Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

V Ljubljani, 12. novembra.

—r.— Z elegičnimi občutki sprejemamo poročila o propadu narodne zavesti in narodne stvari v starem Gorotanu, tej starodavnej in častitljivej lastnini slovenske. Leto za letom odpadajo slovenske vasi, in ako bomo roke tako leno križem držali, kakor smo jih držali dozdaj, napočili bodo kmalu tisti časi, ko se bode v Koroškej še samo v pravljicah pripovedovalo, da je nekda v pokrajinah ob Dravi gospodoval Slovenije rod. Težko je gledati človeško bitje, kadar umira, ali tragična groza pa pretresa mislečega rodoljuba, če mora opazovati umiranje svojega lastnega naroda! In krvava resnica je, da Slovenstvo po Gorotanu umira, in krvava resnica, da naši vodniki pri smrtnej postelji tega slovenskega roda s pregrešno lahkodušnostjo stoje, češ, saj je uže vse prepozno, saj se ničesar več pomagati ne da!

Ako se ozremo po političnej svojej preteklosti, in ako polagamo na tehtnico pravice, politično delovanje slovenskega naroda slavnih vodnikov, tedaj se moramo obtežiti s silno pregreho, da namreč za svoje brate v vojvodini Koroškej do sedaj tako rekoč prav čisto ničesar storili nismo. Pustili smo jih izolirane v boji in da si smo vedeli, da je nemška sila na gorotanske strani napravila svoj naskok, in da si smo imeli zavest, da nam ondu sovražna moč dan za dnevom mori brate ter krči narodne bori telje, ozirali smo se vedno le na druge strani ter napravljali nasipe in trdnjave, na mestih,

kjer nij bilo sovražnega navala! V istini, vse kar imajo bratje koroški, morali so si sami priboriti, in če na peščeni svojjej ujvi požanjejo kako bilko, morali so jo sami pridelati!

Ali mi smo govorili: v Kranjskej, v središči Slovenije, moramo se utrditi najpoprej, ondu moramo si ustvariti jedro, krog katerega kristalizirala se bode potem vseslovenska splošna zavest. In to jedro smo ustvarjali toliko časa, da so bratje ob mejah popolnoma pozabili na nas, da je posebno v Koroškej desorganizacija in narodna letargija tako grozovito silno napredovala, da se sedaj ob meji v slovenskih vaseh odraste sramujejo slovenski govoriti, in da mladi zarastaj po vsem slovenskem Koroškem slovenskega niti brati niti pisati ne ume!

Razmere v Gorotanu so živa rana na telesu Slovenije, pri tem pa so te razmere, tudi živo očitane vsem našim narodnim prvakom, ki so v senci svoje slave dremali ter lehkodušno iz dalje opazovali naroda propad v vojvodini Koroškej.

Zadnji čas je torej, da vse Slovenstvo koroškim bratom na pomoč prihiti ter zabrani, da nam ne odlomijo germanstva viharji pldonosne veje pri narodnem deblu.

V ta namen hočemo v nekaterih prihodnjih številkah govoriti o pripomočkih in sredstvih, s katerimi bi se dalo zabraniti nemštva napredovanje mej koroškimi Slovenci. Bolezen je še ozdravljiva, a bolezen je taka, da se sama ne ozdravi, če je ne zatre nož zdravnika. Ali ker naši politični zdravniki ničesar ne storé, in kakor je videti, ničesar storiti nečejo, mo-

rali smo povzdigniti svoj glas, da se tudi ta sila važna zadeva uže vendar jedenkrat postavi na politični naš dnevni red.

Ganimo se!

I.

Da so materialne razmere našega naroda jako obupljive, znano je vsacemu domoljubu, katerega zanima, kaj se po našej domovini godi in da si je vsak, ki naš narod v resnici ljubi ter mu želi videti osigurano prihodnost, tega svest ter da želi po svojej moči sodelovati pri odstranjenju nezdravih gospodarskih razmer mej narodom, razvidno je iz mnogih temeljitih člankov, katere je v poslednjih dneh „Slov. Narod“ in proposito priobčil.

Iz vseh teh razprav, katere osvetljujejo glavno vprašanje z raznih strani in raznih stališč, pa je razvidno jedno, in to je, da se nekaj storiti mora, ako nečemo biti podobni onemu gospodarju, ki se je s svojo ženo tako dolgo posvetoval, od katere strani bi podprl razpočeno hišo, dokler se ta nij podrla ter pod svojimi razvalinami pokopala njega in njegove neodločne svetovalke.

Naše narodno življenje ne opira se tako, kakor pri drugih srečnih narodih, na meščanstvo in površen pogled po našej domovini nas pouči, da se bode v tem oziru težko kedaj radikalno na bolje obrnilo; ako pa vendar hočemo, da se bode, treba je neustrašljive misli, neupogljivega duha, neprenehljivje marljivosti in jeklene volje.

Kaj nam je torej storiti, da ohranimo narod naš sebi in Slovanstvu?

Listek.

Don Carlos.

Kadar nam nemški naši gledališčarji kako klasično žaloigro obetajo, tedaj vstopim jaz vselej z nekakim strahom v svete prostore starega našega gledališča. V sredo večer igrala se je Miroslava Schillerja dramatična „pesen“ Don Carlos. Igralo se je slabo, a človek tudi nij privlekel s seboj Bog zna koliko upov! Po ložah sedele so nemške gospice, in na krasnih svojih obrazih prodajale so modro resnost, izvirajočo iz navdušenja za klasični koturen! Tistega večnega smijanja, tistega streljanja po vojakih v parter, tistega glasnega šepetanja, kimanja in družega jednacega počenjanja denes nij bilo! Samo tu in tam slaboten poskus bolestnega posmeha, ali pa elegičen pogled v parter, kjer se je morda dolgočasil nekdo, ki v ljubezni nij imel tako tragične osode kakor Don Carlos, infant iz Španije!

Ali govorimo o predstavi samej! Nemško

naše gledališče nij samo diletantično, in opravičeni smo, da od nemških igralcev lahko nekoliko več zahtevamo, kot pri slovenskih diletantih! Ker nam časih primanjkuje podlistka, mislili smo si, da našej narodnej stvari nikakor škodovalo ne bode, če tu in tam tudi ljubljansko nemško gledališče in njega nemške igralce položimo na kritično svoje rešeto in to zategadelj, ker naši nasprotniki vedno kričé, da je nemško gledališče v Ljubljani pravi rudkop kulture in olike! V tem oziru moramo sicer priznati, da kaže vodja Mondheim dobro voljo, in vse hvale je vredno, da je do sedaj le malo tistih bedastih operet v repertoar postavil, v katerih se mlada dekleta tako krasno pripravljajo za prihodnji zakon. Pri vsem tem pa zahtevamo, da se pokaže občinstvu, kar se tiče vodstva in insceniranja, nekoliko več vkusa kot smo ga opazili pri predstavi Dona Carlosa. Občinstvo nij tako najivno, in niti za jeden trenutek nij pozabilo, da se pred njim vršijo prizori na dvoru najmogočnejšega in tedaj tudi najbogatejšega kralja, kateremu sta Peru in Meksika odpirala neizmerne svoje zaklade.

Istina je, da so nekoliko decenij pozneje trpeli španski kralji in posebno don Filip III. in IV. hudo potrebo, tako, da časih na dvoru niti denarja nijso imeli, da bi bili plačati mogli zelenjavo, ki se je potrebovala v kraljevej kuhinji. A don Filip II. živel je v blesku in obilosti. Sedaj pa si oglejmo stanovanje ljubljanskega don Filipa II.! Na njegovem dvoru vlada jasna beračija in vsak ljubljanski filister, ki živi ob kuponih Leykam-Josefsthala ali pa kranjske industrijelne družbe, ima krasnejše stanovanje, kot ga je imel le ta sveta zapovednik, v kojega kraljestvih solnce nikedar zatoni! Nij!

Poglejmo si samo, kako revno stanuje princesinja Eboli, ta strastna ženska strastnega juga! Da se je v ta „budoar“ na neznatno mizico postavil vrč vode in kos plesnjivega kruha, pa se ti je pod roko spremenil v najkrasnejšo ječo! In pa še le tista „otomana“, na katerej sedi kneginja z lavto v roci! Ta otomana bila je tako obrabljena in tako očitno umazana, da sem jaz svojem prijatelju nasproti opravičeno mnenje izrekel, da mora to stara

Sanirati moramo začeti od temelja. In temelj našemu narodnemu življenju je kmetijski stan. Iz njega se rekrutira malo da ne vsa naša inteligencija, on daje prirastek polagoma tudi našemu meščanstvu. Neobhodna potreba je torej, da njega ohranimo pretečega mu pogina ter mu pokažemo nove vire dohodkov, ki bi mu bili v stanu zagotoviti pri vedno rastočih potrebah boljšo prihodnost.

Bodimo odkritosrčni in priznajmo, da bi se bilo marsikaj uže davno lahko na bolje obrnilo, da smo pa največ sami krivi, ako se nij. Ko bi domoljubi naši po deželi, katerih dejanja vodi in katerih srca napolnjuje ljubezen do naroda, le vsaj tudi hoteli spoznati, da naše male razmere zahtevajo od njih več praktične delavnosti! A tega žalibog pogrešamo. Koliko in kolikokrat se je uže po različnih naših časopisih pisalo o posojilnicah ter poudarjala njihova važnost za kmetijski stan; kolikokrat se je apeliralo na zunanje domoljube, naj vsak v svojem okraji skrbi za ustanovljenje tacega zavoda, in koliko posojilnice se je mej tem ustanovilo? Brali smo v poslednjih časih o dveh, namreč o celjske in onej za ljubljansko okolico, za katerih ustanovitev gre pa glavna zasluga — neutrudljivemu dr. J. Vošnjaku.

Res je, da je dolžnost vlade skrbeti malo boljše za kmetijski stan; res je pa tudi, da vsega ali vsaj preveč od nje zahtevati ne smemo. Vlada je sicer priznala, da je potreba za kmeta mnogo storiti ter je tudi marsikaj v tem oziru uže izvršila in nadejamo se, da bode za odstranjenje nezdravih gospodarskih razmer predložila potrebne zakonske načrte postavodajalnima zboroma, v katerih bode našim poslancem dana prilika nadloge, ki moré kmetijstvo po naši domovini, posebno označiti; a kmetovalci morajo si vendar le v prve vrste sami pomagati.

In za del — jako važen del — take pomoči smatramo mi ustanovljanje denarnih zadrug, katere ne bi samo zato blagoslovljeno poslovale, ker bi kmetovalcu v denarnih zadregah dajale hitro pomoč ter pridnega obrtnika zakladale z neobhodno potrebnim kapitalom, temveč tudi zato, ker bi imele najboljši vpliv na dozdej mej našim narodom še premalo razširjeni čut varčnosti.

—r.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 12. novembra.

Prihodnja seja **gosposke zbornice** bode v 17. dan t. m. Kdaj bodo imenovani uže tolikrat napovedani novi udje v gosposko zbornico, se ne vé.

Vsak Avstrijec, komur je istinito na umirjenji narodnostij, komur je do izvedenja jednakovnosti, pozdravljal je z veseljem imenovanje grofa Schönborna namestnikom za **Moravsko**. Kdo se jedini tega nij veselil? To so bili ustavoverci, ker jim nij mar blagostan narodov, niti obstanek Avstrije. Oni so zopet poslali v svet brzogave, v katerih so trdili, da je cela Moravska o tem imenovanju vznemirjena, da je ljudstvo nezadovoljno, da je dvorni svetnik Winkler demisijoniral in več jednacij bedarij.

Vnanje države.

Ruski listi se jako potegujejo za belgradskega metropolita Mihajla; oni opominajo Srbe, naj se ne pustijo kot otroci voditi na traku, naj mislijo na svojo bodočnost, naj nikar ne sanjajo, da je kje država, ki stoji za nje na straži.

Včerajšnji **rumunski** listi prinašajo jako ostro kritiko o govoru Andrassyjevem o podunavskem vprašanju v delegacijah. „Indépendance de Roumanie“ pravi, da je po vsem neresnično, da bi bili interesi Avstrije z onimi Rumunije indentični. Andrassy zamenjuje patrijotizem s šovinizmom. Avstrija da se trudi, da bi Rumunijo v Evropi izolirala, da bi deželo popolnem od Avstrije zavisno storila, kakor je Srbijo.

Na obzorji **francoske** republike vzhaja ministerstvo Gambettino in razširja luč po vsej Franciji. Z veliko pazljivostjo skušajo vse politične stranke te zvezda poti spoznati. Listi pečajo se skoro vsi z ugibanjem, kako bode sestavljeno to ministerstvo. Veliko pozornost vzbuja članek v „Siccle“, v katerem se Gambetta svari, naj ne vzame v svoje ministerstvo mož finančnih spekulacij.

V **španskej** zbornici se je v ponedeljek razgovarjalo o političnem delu adrese. Nekdanji konservativni minister Romero Robledo je jako ostro kritiziral dejanje kabineta. Minister za notranje zadeve Gonzales, je za govarjal politiko ministerstva, ki je svojemu liberalnemu programu zvesto ostalo.

Na zadnjem zborovanju **irske** deželne lige gospoj se je sklenilo, „da se nobena Irka ne poroči z Angležem in ne da piti policijskej slugi“. Te besede pač dosta kažejo, kako razjarjen je tudi ženski spol proti Angležem, da je pač težko upati, da se Irska kmalu umiri.

Domače stvari.

— (Še jedenkrat o slovenščini pri naši kupčijski zbornici.) Ko smo zadnjič poročali, o nemškutarenji pri tej zbornici, izrekli smo najivno mnenje, da je to nemčevanje samo slaba dedščina po prejšnjej nemškej večini. Pri tem smo se trdo prevarili! To nij dedščina, to je izvirna rastlinica, ki poganja tudi po gredicah zdanje narodne večine! In ko smo na kompetentnem mestu o tej zadevi ponižno povpraševali, odgovarjalo se je nam, da se bode tudi v prihodnje tako ravnalo, ker bi slovenski prevodi napravljali toliko in toliko stroškov, ker slovenskih prevodov sploh treba nij, in to zategadelj ne, ker večina naših trgovcev tudi iz nemških okrožnic lahko izve, kaj trgovska zbornica od njih zahteva. Tej kruljavej argumentaciji nasproti zastajala nam je kri v srci! No, mi imamo drugačne principe! Do narodnih trgovcev pa se obračamo s prošnjo, da naj nam uljudno naznani, kadar jim zopet privandra kaka „Kundmachunga“ v hišo. Dozdaj smo imeli s sodnijami in nemškimi biriči svoje križe in težave, zdaj naj jih pa imamo še s kupčijsko zbornico! —

— (Gospod profesor Šuklje) je uže toliko okrevaj, da zapusti pri jasnih jesenskih dnevih tu in tam sobo. Da se mu zdravje kmalu in popolno zopet povrne!

— (Program Sokolskemu večeru), kateri je denes v čitalnični restavraciji je naslednji: 1. Czerny: „Sokolova potnica“. 2. C. M. pl. Weber — Ouverture k operi „Oberon“. 3. Dürner — „V tebi domovina“, zbor. 4. Farbach — „Napitnica pri zarokah“, valček. 5. Fabjan. — „Priateljica“, zbor. 6. Czerny. — „Venec“, pesenski poutpourri. 7. Lesinsky. — „Moj stanak“, čveterospev. 8. Komzák. — „Nji!“ polka franc. 9. „Pred balom“, komična scena, predstavlja g. P. Kajzel. 10. Kaulich. — „Raznice“, poutpourri. 11. Engelsberg. — „Spomin na mladost“, zbor. 12. Wagner. — „Spomin na Tannhäuserja“. 13. Czerny. — „Pošta v zračnem balonu“.

— (Naročniki na „Ljubljanskega Zvona“ platnice) se prav pridno oglašajo. Platnice se bodo začele okolo 20. novembra razpošiljati. Naročnino sprejema in platnice

rodovinska relikvija biti, katero si je bila gotovo še Izabela Aragonska omislila. Ali so jo pa Gotje s seboj privlekli, tedaj ko so se naselili v Španiji, kar tudi nemogoče nij!

Ta notorična revščina po odru motila je iluzijo, ker na svetu je uže tako, da si kraljevo stanovanje nekoliko drugače predočujemo kot druga stanovanja! No, pa to so stvari, ki se časi predručati ne dajo! Vse drugače pa je z igralci, ki tudi na revnem odru lahko dobro igrajo, če imajo voljo in spretnost, česar o vseh naših nemških igralcih kratko nikar ne trdimo.

Don Carlos, igre prvi junak, ima hvaležno nalogo, ki pa je v tem nevarna, da zapelje mladega igralca k kričanju in rjoenju. Gospod Feliks, ki nam je ta večer predstavljal dona Carlosa, izvrševal je svojo rolo s silnim kričanjem, a v prvej vrsti — s svojim trebuhom! Izrek le-ta je nekoliko neestetičen, a v tem slučaju opravičen! Naš don Carlos zvijal in raztezal je svoj trebuh v jedno mer in to tako krčevito, da je človek menil, da je nesrečni princ ravnokar izpil liter najgretjšega kina.

Tudi noge so se mu vedno šibile in roke je raztezal takisto, kakor bi na križi visel. Pri tem pa je pri največjem razburjenju gledal milo in tako proseče, in ker je pri tem vsakih pet minut malo pojokal ter požiral stokajoče glasove, videlo se nam nij prav nič nenaravno, da don Filip takega „jokavca“ in raztopljenemu surovemu maslu jednakega značaja nikakor ljubiti nij mogel!

Odločno se moramo izreči proti načinu, s katerim nam je gospod Auspitz predstavljal kraljevega spovednika, patra Domingo. Gospod Auspitz je prej ta večer v operi Marti izvrševal molčečo rolo starega birača. In gugal in zibal se je z razkoračenimi nogami po odru, ter tako občinstvu prepričanje vriniti hotel o „humorji“, katerega je natura vlila v gospoda Auspitz nogi. Tudi ta večer je gosp. Auspitz s svojimi nogami razkoračen hodil po odru in se gugal in zibal, kakor da je še vedno birač v operi Marti! Napravil je iz dvornega spovednika karikaturu, iz zvitega diplomata bečepinji! Mož je s kruljavimi svojimi nogami

malo da ne vzbudil smijanje in dopadajenje na galeriji, kjer se je bila postavila ta večer prav mogočna klaka, ki je vsak krik gospoda Feliksa s ploskanjem pozdravljala. Vkus je ravno mnogovrsten!

Vojvoda Alba bil je gospod Linori, a napravil je iz tega historičnega fanatika krotkega, ponižnega in plašljivega meščana, ki bi se najrajši vsakemu v obraz smijal, kdor bi mu z resnim licem pripovedoval, da je on, vojvoda Alba, grozovit človek in da se pred njim, vojvodom Albo, treseta Brabant in Flandrija! Gospod Linori igral je pred kratkim referendarja na potovanji. Njegov vojvoda Alba nij bil ničesar družega, kot oni referendar, se ve v španskej obleki in z malo brado okrog obraza! Ad vocem brada še nekaj! Nekateré historičné osebe so take, da so nam zdaj še vedno toliko znane, da si živo predočujemo, kako da so izgledale v življenji. Kardinal Richelieu, Ljudevit XIV., Martin Luther itd. so brez dvombe take historičné osebe! A tudi vojvoda Alba se jim lahko prišteva! Mi vemo vsi, da je bil vojvoda Alba koščena,

(po pošti 95 kr.) franko razpošilja bukvozev Janez Bonač v Ljubljani, na Poljanah št. 10.

— (Kreutzbergu) je bolje in zdravniški upajo, da ga kmalu ozdravijo. Za zdravniške ima gospode dr. Illnerja, Uriela in Socka.

— (Odbor za posvetu spomenika Valentina Mandelca) izdal je v Karlovcu dne 8. novembra 1881 naslednji oklic:

Slavno gradjanstvo!

Slovenski narod postavio je grobni spomenik svomu zaslužnemu piscu **Valentinu Mandelcu**, bivšemu gimnazijalnemu profesor i izvršujućemu članu gasilačkoga kao i prvoga hrv. pjevačkoga društva „Zora“ u Karlovcu, koji počiva na dubovačkom groblju. Da grad Karlovac zasvjedoči jednokrvnoj braći Slovencom bratsku ljubav, a izkaže zasluženu čast Valentinu Mandelcu, koji ima zasluga za grad Karlovac, a po t m i za narod hrvatski, posvetiti će mu se u nedelju dne 13. studenoga t. g. grobni spomenik. Stoga je čast podpisanom odboru pozvati najljubnije slavno karlovačko gradjanstvo, da izvoli u čim većem broju toj svetčanosti prisustvovati.

Program:

1. Dne 13. t. mj. u pol 3 sata poslje podne krenuti će gimnazijalna mladež, gasilačko in pjevačko društvo „Zora“; ova potonja dva društva iz gasilačke orudnice zajedno na kat. dubovačko groblje.
2. Na grobu Valentina Mandelca pjevati će mu se hrv. pjevačko društvo „Zora“ pjesmu žalobnicu.
3. Gasilački sveštenik, velečastni g. Gabriel Mašek, posvetiti će spomenik.
4. G. Mijo Vamberger, gimnazijalni profesor i zemljak pokojnika, govoriti će od strane gimnazije slovo.
5. Predsjednik „Zore“, g. Davorin Trstenjak, govoriti će o njegovom književnom radu i zasluga za slovensku književnost, kao i zasluga za „Zoru“ i gasilačko društvo.
6. Pjevačko društvo „Zora“ odpjevati će žalobnu pjesem.

Bude li u nedelju dne 13. t. mj. liepo ili nepovoljno vrijeme, ova će se svetčanost obaviti svakako.

Odbor za posvetu spomenika Val. Mandelca.

Lavoslav Roksandić,
predsjednik.

Janko Orašin,
tajnik.

Tudi se je odbor obrnil do dramatičnoga društva v Ljubljani s pozivom, da naj k tej svečanosti odpošlje zastopnika. Odbor je telefonično poprosil gospoda poslanca Navratila, da naj pri tej slavnosti dramatično društvo zastopa.

— (Slovenščina pri poštinih uradnikih na južnej železnici.) Te dni — tako se nam piše z Dolenjskega — poslal sem 2 zavitka po pošti, jednega v Sv. Jurij na južnej železnici, drugoga v Št. Vid nad Vipavo. Prvega so odposlali v vipavsko dolino, drugoga pa menda

k Sv. Juriju pri Celji. Kaj je neki temu krivo, ali ne mar slovenski napis, ki je bil na zavitkih in uradniki poštni, ki ga nijso umeli?!!

— (V Kostanjevici) na Dolenjskem snujejo slovensko bralno društvo.

— (Iz Metlike) se nam piše: Vreme se je tudi pri nas popravilo, solnce sije, in toplo je. Ako to ljubljanskim prijateljem drsanju po godu nij, naj pomisljo, da ima naš svet še ajdo žeti, krompir spraviti, orati in sejati. Prosimo tedaj potrpljenja. Denes bomo vino krstili. Le pridite ponj, sladko je in močno!

— (V založbi Ig. pl. Kleinmayrja & Ferd. Bamberg) izdala se je ravnokar lična knjižnica, katerej naslov se glasi: Prvi pouk. Navod za poučevanje na najnižnej stopinji narodne šole z ozirom na Razinger-Žumerjev Abecednik za slovenske ljudske šole. To knjižico sestavlja je neutrudljivi gospod Ivan Lapajne, ravnatelj meščanske šole v Krškem. Pri prvem pregledu prepričali smo se takoj, da je to delo sistematično in pametno sestavljeno; pisava je jasna in naravna, oblika in tisk sta vkusna. V svojo dolžnost si štejemo, da to knjižico slovenskemu učiteljstvu najtopleje priporočamo. Cena jej je v prodajnici 60 kr., po pošti pa 65 kr. Morda nam kak strokovnjak o tem „pouku“ spiše bolj natančno kritiko!

— (Humor čevljarskih učencev.) Piše se nam od tu: Pretečeno sredo sprla sta se na Dunajske cesti dva tistih subjektov, ki zahajajo v zloglasno klet v Kolizejskih ulicah pit „sladko“ žganico. Razume se samo po sebi, da moža nijsta bila izbirčna v izrazih, s katerimi sta jeden drugoga regalirala in vse njuno ponašanje je kazalo, da utegneta od besedij prestopiti k činom. Zato je nastala okolo nju precejšnja gnječa; posebno pa radovedni ženski spol nij hotel zamuditi prilike, da vidi boj teh dveh gladijatorjev. V tem pa prikoračita proti gnječi dva čevljarska učenca. Ustavita se, jeden drugoga spogledata in kakor iz jednega grla zakričita: „stekel pes! stekel pes!“ — Kakor bi trenil razkropi se občinstvo na vse strani ter poskrije po vežah in prodajnicah: še celo oba bojaželjna možakarja je ta klic tako prestrašil, da sta se vrnila nazaj v klet, kjer sta se menda pri „frakeljnu“ „šentjanževca“ zopet sprijaznila. Čevljarskima učencema pa je to toliko veselja

jej je don Feliks prikričal v sobo, šepetala je pogostoma tako tiho, da je gotovo še don Carlos umeti nij mogel.

Istina je, da je človek tedaj, kadar govori o ljubezni, rad sam in da se take stvari v praktičnem življenji tiho razpravljajo, — a na odru je to drugače in gledališko občinstvo ima pravico, da čuje vse, tudi najsladkejše vzdihne ljubečega srca. To si naj gospica Solmar zapomni!

Tedaj pa sem jaz obrnil pogled proti krasnemu dekletu, katero je cvetelo v mojem sosedstvu. Pod težo črnih las se jej je bila nagnila zaspana glavica in pri očesih se je jasno videlo, da lezejo svilnate trepalnice skupaj. In res mi nij bilo treba dolgo čakati, in krog ust se jej je napravila poteza dolgočasja in odprla so se rudeča usta in pokazala se je bela vrsta belih zob!

A jaz sem si dejal, lepšega prizora, kot je bila bela vrsta belih njenih zob na odru dona Filipa ta večer več videl ne bodeš in vstal sem ter zapustil gledališče.

Dr. I. T.

prizadejalo, da sta se na vse grlo smijala in z obema rokama tolkla ob kolena.

Izpred sodišča.

Iz Celja 19. novembra.

Včeraj se je vršila pri tukajšnji okrožnej sodnji obravnava o prizivu g. dr. Lavoslava Gregorca zoper razsodbo tukajšnje c. kr. okr. sodnije, katera ga je obsodila, da ima plačati 50 gld. globe, ker nij sprejel v „Slovenskem Gospodarji“ mu od tukajšnjega opata Antona Wretschka poslani popravek o pastoralnej konferenci, kakor sem bil vam uže o svojem času poročal. Obravnava bila je jako zanimljiva. Gospod dr. Gregorec je prišel osobno in z njim njegov zagovornik gospod dr. Josip Serneč; na drugej strani je bil opat Wretschko osobno navzočen. Da je g. dr. Gregorec izvrsten govornik, se je takoj pokazalo; tako je obdelal opata, da je upanje, da bo zdaj dosti imel, in da bode za prihodnje miroval. V obraz mu je g. dr. Gregorec povedal, da je bila njegova poprava, katero je hotel objavljeno imeti, neresnična, da se je zapisnik konference na njega povelje drugače pisal, kakor se je konferenca vršila. Očital mu je dalje, da opat nij razumel, kaj je raniki Slomšek pisal itd. Rekel je gospod dr. Gregorec: Gospod opat tega zopet nij razumel, kakor sploh marsikaj na svetu ne razumi. Opat je sedel ves potrpt pri zelenej mizi, in bralo se mu je na obrazu, da se je želel daleč proč, ker se menda pač nij nadejal, da bode moral tako grenke požirati.

Ko je slednjič dobil opat besedo, bil je tako zmešan, da mu še to nij prišlo v glavo, da mora kakor stranka pred sodnim dvorom stoje govoriti; obsedel je, kakor ubogi grešnik in je le nekaj malega govoril o stvari, ki nij čisto nič spadala k obravnavi, pritožil se je, da ga g. dr. Gregorec vedno preganja, da ga je bil tudi uže leta 1879 pri tej sodnji tožil, pa da je potem od tožbe vendar odstopil itd.

Sodnija je po daljšem posvetovanji izrekla, da se ima globa znižati od 50 gld. na 10 gld., ali pa na 48 ur zapora.

Opat je ves potrpt zapustil dvorano in si je pač misliti moral: „Si tacuisssem philosophus mansissem!“

Predsednik bil je g. deželne sodnije svetovalec pl. Schrey in v njegovo čast moramo omeniti, da se je popolnem objektivno obnašal.

Marija Stefel, roj. **Tekavec**, omanja v svojem imenu vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je nje nepozabljivi soprog, gospod

FRAN STEFEL,

bišni in zemeljski posestnik in trgovec, denes 11. novembra popoldne ob 3. uri po kratkej, a zelo hudej bolezni, previden s sv. zakramenti za umirajoče, v 65. letu svoje starosti mirno v Gospodu zaspal.

Zemeljski ostanki dražega umrlega se bodo prenesli v nedeljo 13. t. m. popoldne ob 4. uri iz hiše št. 2 na Glincah k sv. Krištofu, kjer bodo v lastnej gomili pokopani.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v raznih cerkvah.

Predražega umrlega priporoča se v blag spomin. (646)

V Ljubljani, dne 11. novembra 1881.

2 kuharici,

dobro izvežbani za restavracijsko kuhinjo in zmožni slovenskega jezika, sprejmeta se za prvi hôtél v **Cetinje (Črna gora)**, prva z mesečno plačo 30 gld., druga 20 gld., s prostim stanovanjem in hrano. Natančneje pove g. **Jeločnik** pri g. **Souvanu**. (637—3)

Vabilo na naročbo.

„Der Sendbote des heiligen Joseph“, ilustriran mesečni časopis, VII. letnik 1882, velja za leto s pošto pošiljati 65 kr. Vsak naročnik dobi premijo gratis po želji proti upošiljati 15 kr. za emballago in poštino. Naročuje se lahko pri vseh poštah po poštah nakaznicah z natančnim naznanilom adrese v založbi „Sendbota“: Weinhaus bei Wien 3. Iz te založbe se lahko dobi **Josephs Kalender** za 1882. leto proti upošiljati 20 kr. (643—1)

Na prodaj

so lepa požlahnena sadna drevesca (jabolka, hruške) in divji kostanj.

Ana Jarc
v Medvodah.

(636—2)

Dunajska borza 12. septembra.

Enotni drž. dolg v bankovcih	76 gld. 70	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	77	70
Zlata renta	94	—
1860 drž. posojilo	133	—
Akcije narodne banke	827	—

Kreditne akcije	359	10
Londona	118	50
Srebro	—	—
Napol.	9	37
C. kr. cekini	5	60
Državn. maika	57	95

Tuji:
11. novembra:
Evropa: Tomše iz Trsta.
Pri Slou: Jamniz z Dunaja.
Niemetz iz Temesvara. — Blagne iz Rakovnika.
Pri Malici: Natan z Dunaja.
Pečar iz Spitala. — Nordeg iz Vilherine. — Kičir iz Tribstrila. — Jordan z Dunaja.

G. PICCOLI,

lekár „pri angelji“,
v Ljubljani, na Dunajske cesti,
priporoča p. n. občinstvu naslednje poskušane
medicinske specijalitete.

(614—2)

Najboljše in najvplivnejše **pravo norveško**

pohumeljevo jetrno olje

proti mramorici, rahitisi, plućnici, kašlju itd. itd. v steklenicah à 60 kr., z železnim jodirjem združeno (posebno vplivno pri malokrvnih in kjer treba čiščenja krvi) v steklenicah à 1 gld.

Se pred beneško republiko pri-ileg. staroslavni

brešijanski zdravilni obliž,

vplivnejši kot vsako jednako v prodaji se nahajajoče sredstvo, se s posebnim uspehom rabi pri revmatičnih, podagrinih, živčnih in ledvičnih bolečinah, pri slabosti kit, pri prsnem prehlajenju, otiskah itd. itd.

1 kos 25 kr.

10 let uspeh!

Tuberosno mleko.

Po vsakodnevnej rabi tega mleka, iz vegetabilnih in neškodljivih substancij sestavljenega, postane koža

Naročila se izvrše najhitreje s poštanim povzetjem.

mehka, žametasta in nežna, hepaticne pike, pege, ogrci, srabi, nenaravna rudečica zginejo, prezgodnje gube se odstranijo in polt zadobi zopet svojo gibčnost in svežost.

V steklenicah à 1 gld.

Gumi-Bonbons,

vplivnejši kot vsak v prodaji se nahajajoče bonboni, se rabi z najboljšim uspehom pri kašlju, hripavosti in kataralnosti dihalnih organov. V skatljicah à 10 kr.

Znamenito!

Kot slavno izkušeno, nepreseženo naravno zdravilno sredstvo pri trganju po udih, revmatizmu, živčnej slabosti, pri bolečinah v hrbtu ali v prsih se more od kemika Ludevita Kocha izumljeni in od njega narejani

eter iz smerekovih iglic najtopleje priporočati.

Cena 1/2 steklenici 40 kr..

1 steklenici 70 kr.

Boljši od vseh podobnih izdelkov, nima „te pastije“ in „krovljicega“ v sebi; najvplivnejše se rabi zoper bolezni v organih spodnjega dela telesa, feber, bolezni v polti, na obeh, v možganih in ustih, zoper otročje in ženske bolezni; čistijo lahko kri in odpravljajo blato. Nij ga zdravila, ki bi bilo boljše in pri tem popolnem neškodljivo zoper

telesno zapretilje,

gotovi vir vseh bolezni. Ker so posladkorjene, uživajo jih radi tudi otroci. Te pile so odlikovane s jako častnim pismom deornega svetnika Pitha.

Jedna skatljica s 15 pilami velja 15 kr. Osem skatljic skupaj, 120 pil, velja samo 1 gld. a. v. (640—1)

Philip Neustein
Apotheker

Svarjenje! Vsaka skatljica, ki nima firme: *Apotheke zum heiligen Leopold*, je ponarejen, ter svarimo, naj se ne kupuje.

Paziti se mora dobro, da kdo ne dobi slabega, neuplivenega ali celo škodljivega izdelka. Vsakdo naj izrečno zahteva Neusteinovih Elizabetinih pil, te imajo na zavrtku ter navodilu za rabo poleg stoječi podpis.

Glavna zaloga na Dunaji: Apotheke „zum heiligen Leopold“ des Ph. Neustein, Stadt, Ecke der Planken- und Spiegelgasse, ter v vseh dobrih lekarnah na Dunaji in po deželi.

Božjast

ozdravlja pismeno specijalni zdravnik **dr. Killisch** v **Draždanah** (Dresden, Sachsen). Za velike uspehe (8000) velike medalje znanst. društ. v Parizu. (430—16)

Lepe in po cen!

klobuke in čepke,

kakor tudi

kožuhovino prodaja

Anton Krejči,

v Ljubljani, na kongresnem trgu na oglu gledaliških ulic. (506—11)

Umetne (595—6)

zobe in zobovja

postavlja po najnovejšem ameriškem sistemu v **zlatu, vulkanitu ali celulojdu** brez bolečin. **Plombira z zlatom** itd.

Zobne operacije izvršuje popolnem brez bolečin s prijetnim mamilom

zobni zdravnik A. Paichel,
poleg Hradskega mostu, v I. nadstropji.

Dr. Sprangerjeve

kapljice za želodec,

priporočane od zdravniških avtoritet, pomagajo takoj, če ima človek krč v želodeci, migrēno, feber, ščipanje po trebuhu, zaslinjenje, slabosti, če ga glava boli, če ima krč v pr. ih, mastno zg. go. Telo se hitro očisti. V bramorjih razpusti bolezensko tvarino, odvajajoč črve in kisline. Davci in tifusu vzamejo vse zlobnosti in vročino, če se zavživajo po 1/2 žličke vsako uro, ter varujejo nalezljivosti. Človeku diši zopet jed, če je imel bel jezik. Naj se poskusi z majhenim ter se prepriča, kako hitro pomaga to zdravilo, katero prodaja lekarnar **g. J. Svoboda** v Ljubljani, à flacon 30 in 50 kr. av. velj. (247—48)

Izdatelj in odgovorni urednik **Makso Armic**

Razširjenje prodaje.

Sploh priljubljeni

originalni

Howe, Singer, potem Wheeler & Wilson šivalni stroji,

katere jedino za **Kranjsko** le jaz prodajam, so me primorali zaradi obilega povpraševanja po njih, da sem odprl na tukajšnjem trgu

ново prodajalnico

in pomnožil delavne moči v mehanične delavnici

Izven gornjih originalnih šivalnih strojev imam vsakako obilo število inozemskih fabrikatov, mej temi osobito

stroje na trakove, slamnike in valčike itd. itd.

po čudovito nizkih fabriških cenah.

Velika zaloga svile za stroje, ovirna za vretena in v štronicah, veliko izber ovčje volne in bombaža, dele strojev, olje, šivanke itd. itd. boljše in cenejše kot drugodi.

Od zdaj dalje tudi

veliko in permanentno zalogo pred ognjem in tatovi varnih

blagajn Wertheimovih & Co.

po jako znižanih fabriških cenah.

Za zelo rečno in promptno postrežbo jamči moja uže okolo 11 let na tem mestu zelo znana firma, katera tudi daljnih naročil ponižno prosi.

Spoštovanjem

FRAN DETTER,

Ljubljana, Glavni trg št. 168, na voglu.

(642—1)

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.